

OSOGUNEKO ERAKASKERA

1999-2000 IKAS-URTEA

ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS GAIA

- 1. Hori andereak zer andere mota dira?
- 2. Erreak diren? Ontza ikhasleak?
- 3. Zer motako du elazkerak lekturaz?

- HIRU ANDERE 3 -

«Un, deux, trois»... bat bertzearen ondotik badoazi, eta zalhu, hemendik hara. Alkien bizkar-gibelak bagonetan goraxko dire; gaineko estalgia berriz aphaixko. Jauzi egiteko behar da zangoa altxatu eta burua beheititu, anderen ^{ixtar} ^{ter} ^{do} ^{ak} ^{on} baino gehixago. Jo aintzina. Briu-brau¹⁵, zaldirat igaiterat baloazi bezala, zango bat altxa, bertzea altxa, ixtaklok¹⁶ jartzen dire bizkar-gibeleko taula haren gainean. Igan bezala jauts. Bati gaina jorik, bere lastozko xapel handia lehertzen zaio; bertzeari zango bat zaietan¹⁷ lothurik dilindan gelditzen; lagunek libratu ez balute, han beharko zuen gelditu... zaldiz.

Hara non diren beren ezagun jaunarekin jarriak, solasean, iduri behingotz.

Oren erdi bat gabe jautsi ziren, igan bezala, jauna han utzirik, buruko minik balin bazuen, khendurik; eta ez balin bazuen, anik.

Har dezagun hatsa.

«Zer dire hoik? —Hauk dire marimuthikoak! —Nork egundaino ikhusi du holakorik? Urrikari ditut hoi burhasoak. —Ba eta nik gizongeiak».

Orok baginuen zerbeit erraiteko. Ene aldeko lagunak egiten daut: «ez dakizu zer diren? Errientsak¹⁸ dire. —Zaude ixilik. Ez dut sinhesten. —Sinhesten ahal duzu, hala baitire. Eta ez baloharrak¹⁹. Adin hortako andere errientsak oro kasik orai hola dire.

Iduri dute ez dakit zer. Alabainan neska gazte, buru arin, ahul dohakabeak elhe ederrez hanturik dauzkate buruzagiek. Hau dela, hura dela. Oro jakin, zernahi irabaziko. Ohore handiak izanen, czkontza aberatsak eginen; eta holako.

«Nigaringarri da garbiki, nolako buruzagien eskuetarar errotzera doazin eta ja eroriak diren, Frantziako haur gaixoak!».

Irriak sar-arazi zauzkidala hitz dautzuet, ene aldeko lagunaren atheraldiak.

Eta futxo egia zuen. Deus ez da gogoetagarriagorik, non ez den, hori gure begiz ikhusten dugularik, gure ezazolkeria; deus ez balitz baino gehiago ez baikire hartuak izigarrikeria huntaz.

ADITZ IKHASKUNTEA

- 31. Badoazi, doazin 32 doakon
- 33 Baloazi 34 ez balute
- 35 Daut, dautzuet 36 zaude
- 37 Dautzute 38 zauzkidala

31 JOAN. Indiatif Present

- Ni noa = je vais
- Hi hou = tu vas
- Zu zoatzi = vs allez
- Hura doa = il va
- Gu goatzi = ns allons
- Zuek zoazte = vs allez
- Heh doatzi = ils vont

Subjonctif Present

- N. noan = que j'aie
- Hi hoan = que tu ailles
- Z. zoazin = que v. aillez
- He. doan = qu'il aille
- G. goazin = que n'allions
- Z. zoazten = que v. aillez
- He. doatzin = qu'ils aillent

33 JOAN. Suppositif Present

- Banindoa = si j'allais
- Bahindoa = si tu allais
- Barinoazi = si vs alliez
- Balooa = s'il allait
- Baginoazi = si n'allions
- Barinoazte = si vs alliez
- Baloazi = s'ils allaient

32 JOAN. Regime Indic. Indic. Pres

- Hura doa = il va
- Hura(hui) doakit = il me va
- " doakizu = il vous va
- " doako = il lui va
- " doakigu = il us va
- " doakizue = il v. va
- " doakie = il leur va

35 UKAN. Conj. à dble cpl. Indiatif present

- Neri = à moi OS - CIS
- Zuk dautazu = v. me l'avez
- Harek daut = il me l'a
- Zuk dautazue = v. me l'avez
- Heik dautate = ils me l'ont
- Zueri = à vous OS - C.ind. Plu
- Nik dautzuet = je vous l'ai
- Harek dautzue = il vous l'a
- Guk dautzuegu = n. vous l'avons
- Heik dautzute = ils vous l'ont

1re FORME

34 UKAN. Suppositif CDS

- Nik banu = si je l'avais
- Heh bahu = si tu l'avais
- Zuk barinu = si v. l'aviez
- Harek balu = s'il l'avait
- Guk baginu = si n. l'avions
- Zuk barinute = si v. l'aviez
- Heik balute = s'ils l'avaient

CDP

- N. banitu = si je les avais
- Hi bahitu =
- Z. barinute =
- He. balute =
- G. baginute =
- Z. barinuzte =
- H. baluzte = etc.